

SØR - FRON KOMMUNE

RINGEBU KOMMUNE

INFORMASJON FRA MIDT-GUDBRANDSDAL LANDBRUKSKONTOR

(MGL)

2-2019

Kommunevegen 1
2647 Sør-Fron

Innhold

PERSONALNYTT	5
JORDBRUK	5
Naturskadefondet	5
Litt om jordbruksavtalen fra 16.mai 2019.....	7
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd 2019	9
Regionale miljøtilskudd for jordbruket i Oppland – Hedmark	10
Retningslinjer for bruk av IBU-midler i Innlandet 2019.....	10
Velferdsordninger 2019.....	13
Støtte til setring i Ringebu.....	14
Utviklingsfondet i Ringebu	15
Utviklingsfondet for landbruk i Sør-Fron	16
Husdyrgjødsel.....	16
Beitebruksplan i Ringebu	18
Kadaverhåndtering	19
Landbruksregisteret.....	19
Flom og regional plan for Lågen.....	20
SKOGBRUK.....	21
Barkbilleangrep	21
Foryngelsesplikt	22
Tilskuddsordninger i skogbruket.....	23
Nærmere om de enkelte tilskuddsordningene:	23
Markberedning	23
Ungskogspleie	23
Tettere planting i alle høydelag	24
Suppleringsplanting i alle høydelag	24
Planting i høydelag 7 og 8 (650-850 m.o.h).....	25
Gjødsling av skog.....	25
Drift i bratt terreng	25
Bygging av skogsbilveger	26
SKOGFOND	26
Hvordan går man fram?.....	26
Skattefordel	27

Skogfond kan brukes til:	27
Skogfond kan ikke brukes til.....	27
Bruk av skogfond til vegformål	28
Skogfond og skogsbilveger	28
Skogfond og traktorveger.....	28
Skogfond og enkle driftsveger	28
LANDBRUKSVEGER	28
Når er vegbygging søknadspliktig?	28
Søknadsprosedyre.....	29
Vegplanlegging	29
MILJØ OG UTMARK	29
Plast	29
Motorferdsel	30
CHRONIC WASTING DISEASE (CWD) – SKRANTESJUKE.....	30
Båndtvang for hunder	31
Informasjon fra Statens naturoppsyn (SNO):.....	32
Flue.....	33
NÆRINGSUTVIKLING.....	34
Klimasats – forprosjekt «Biogassanlegg i Midt-Gudbrandsdalen».....	34
NY 66kVolts overføringsledning	35
2. GE Netts trasealternativ nr. 1.	36
Trygg transport med traktor i trafikken.....	36
DIVERSE.....	37
Smittesikker.....	37
Midtdalsbonden – nettstaden for landbruket	38
VIKTIGE TELEFONER, E-POST OG ADRESSER:.....	39
Dyrevernsmemder 01.01.2017 – 31.12.2020	40
Beredskapsgruppe i Fron.....	41

PERSONALNYTT

Skogbruksrådgjevar Anne Aulie er tilbake fra mammapermisjon og hun ønskes velkommen tilbake.

Konrad Skåravik Bryhn er ansatt som *miljø- og utmarksrådgiver*.

Vi ønsker Konrad velkommen til oss og lykke til i ny jobb.

Vi takker også Anna Bilstad som har vikariert for god innsats.

JORDBRUK

Naturskadefondet

Det er nye regler fra 1. januar 2017. Statens naturskadeordning dekker alt som ikke kan forsikres gjennom en vanlig forsikring.

Det som avgjør om du kan søke erstatning blir derfor om objektet kunne vært forsikret, ikke om det faktisk var forsikret.

Hva kan erstattes?

- Veier og broer
- Jordbruks- og skogsareal
- Skog-forårsaket av flom
- Andre byggverk som ikke dekkes av vanlig forsikring

Hvem kan søke?

- Private eiere
- Selskap
- Veilag og foreninger
- Personer med leiejord
- Tomtefestere og andre rettighetshavere

Frem til 1. januar 2017 hadde lensmannen ansvaret for å ta i mot alle søknader om naturskadeerstatning. Med ny lov skal skadelidte søke selv via et elektronisk søknadsskjema på nett, direkte til landbruksdirektoratet. Landbruksdirektoratet har nå hele ansvaret for saksbehandling og fastsetting av erstatning, og skal sørge for at de som rammes av naturulykker får god informasjon om sine rettigheter. Endringen vil gi raskere behandling av sakene, enhetlig behandling av saker fra hele landet, og gi den skadelidte et større eierskap til hele søknadsprosessen. Endringen er i tråd med digitaliseringen i offentlig sektor, og skal forbedre tilbudet til innbyggerne.

Den nye ordningen medfører:

- Digital søknad i nytt elektronisk system
- Søker dokumenterer selv skaden med bilder, kart og kostnader ved gjenoppretting

For å kunne fylle ut søknaden må du ha:

1. Bilder
2. Beskrivelse av skaden.
3. Enkelt kart over skadeområdet.
4. Kostnadsoverslag fra entreprenør på reparasjon, eller eventuelt takst fra takstmann.

For skader under 50.000 kroner kan du selv verdsette gjenopprettingskostnadene. Du må beskrive hva du skal gjøre for å reparere skaden, hvor mye tid som skal brukes til dette, og hvilket utstyr/materiell som trengs. Har du fakturaer, legg ved disse.

For skader mellom 50.000-200.000 kroner må du innhente ett tilbud fra en entreprenør. Tilbudet må beskrive skaden, hvordan reparasjonen skal gjøres, samt spesifisering av timer og materiell.

For skader mellom 200.000-500.000 kroner må du innhente to tilbud fra forskjellige entreprenører. Dersom det er vanskelig å få innhentet tilbud fra en entreprenør, kan du innhente en takst. Kostnader til takst dekkes ikke av Landbruksdirektoratet. Tilbudet/taksten må beskrive skaden, hvordan reparasjonen skal gjøres, samt spesifisering av timer og materiell.

Erstatningen dekker kun gjenoppretting til opprinnelig stand – eventuelle oppgradering eller sikringstiltak mot fremtidige skader må du betale selv. Du kan søke om erstatning til en annen løsning enn det opprinnelige skadeobjektet dersom det er mer hensiktsmessig eller kan virke forebyggende. Kostnadene kan likevel ikke være høyere enn de ville blitt ved gjenoppretting til opprinnelig stand.

Fristen for å søke er 3 måneder etter at skaden skjedde.

Landbrukskontoret er behjelpelig med å skrive ut kart hvis du trenger det. Har du spørsmål om søknaden eller generelt om erstatningsordningen, kan du ringe tlf. 78 60 60 00 (landbruksdirektoratet).

Her er nettadressen hvor du kan gå inn for å søke:

<https://www.landbruksdirektoratet.no/naturskadeordningen/>

Litt om jordbruksavtalen fra 16.mai 2019.

Det vises til sluttprotokoll fra forhandlingsmøtet 16.mai mellom staten og Norges Bondelag og Norsk Bonde – og Småbrukarlag.

Den inngåtte jordbruksavtalen omfatter: Målpriser for perioden 1.juli 2019 – 30. juni 2020. Bevilgninger over statsbudsjettet kapittel 1150 for kalenderåret 2020. Omdisponeringer innenfor budsjettet for 2019. Andre bestemmelser som fremgår av denne protokollen. For saker som ikke er omtalt i protokollen vises det til statens tilbud av 7.mai.

Produksjonstilskudd: Bunnfradrag for alle foretak: kr 6000. Toppavgrensning for alle foretak: kr 530 000 (- kr 30 000).

Kulturlandskapstilskudd alle soner: kr 166 (+kr 4)

Arealtilskudd sone 5: Grovfor kr 273 (+ kr 5) korn, kr 267 (+ kr 20)

Arealtilskudd sone 5: Bær kr 1450, poteter kr 178 , uendret

Det er den som disponerer arealet på registreringsdato, som har rett til å søke produksjonstilskudd vekstsesongen 2019 (se veiledningshefte og rundskriv)

Husdyr:

Driftstilskudd: Melkekuer kr 17 550 (+ kr 14 500) , melkegeit kr 183 350 (+ kr 4 300), ammekuer 6 – 39 kr 4 348 (+ kr 316) 40 og flere kr 173 920 (+ 12640)

Produksjonstilskudd til husdyr: Melkekuer 1 – 14 kr 4608(+ kr 440) 15 – 30 kuer, kr 3002(+ kr 440), 31 – 50 kuer kr 1540(+ kr 440) 51 og flere ammekuer, kr 770. Andre storfe kr 770 (ingen endring)

Melkekuer på små og mellomstore bruk: 6 – 23 kuer 1650 (+ 250) 24 – 50 kuer (-1355) .

Ammekuer: 1-50 kr 4180 (+ 300), 51 og flere ammekuer kr 770.

Melkegeit og melkesau: 1-125 kr 1652 (+190) 126 og flere geiter kr 638 (+ kr 100)

Sau og ammegeit: 1-126 kr 883 (+ kr 15) 127 – 150 kr 883 (+ kr 689) 150 og flere kr 194.

Avlsgris: kr 498 , slaktegris kr 14 .

Bifolk: kr 600 (+kr 50)

Hjort over 1 år: kr 450 (+kr 50)

Økologisk husdyrproduksjon: Melkekyr kr 3400 (+200), Ammekuer 2300 (+100) Andre storfe kr 700 (ingen endring) Sau over 1 år kr 550 (+ 50) Melkegeit kr 300 (+ 50), Ammegeit kr 250, Avlsgris kr 502 og Slaktegris kr 300

Tilskudd til dyr på beite:

Utmarksbeitetilskudd, kuer, storfe og hest kr 792 (+114)

Sau, lam og geit kr 205 (+10)

Beitetilskudd: Storfe mm: kr 420 (+ kr 50), småfe kr 50 (+ kr 10)

Tilskudd til bevaringsverdige raser, genbevaring: Storfe kr 3460 (dølafe, sidet trønder og nordlandsfe, telemarksfe, vestlandsk fjordfe, vestlandsk raukolle og østlandsk rødkolle. Sau kr 310 (blæset, dala, fuglestadbroget, grå trønder, rygja og steigar. Geit kr 610 (kystgeit) Hest kr 1200 (nordlandshest/lyngshest, fjordhest, dølahest.)

Tilskuddet til gammelnorsk spælsau er fjernet.

Tilskudd for avløsning til ferie og fritid:

Tilskuddet går opp til kr 83.400 (+ kr 4700)

Disse ordningene betales over slakterioppgjøret:

Kvalitetstilskudd lammeslakt: O+ eller bedre, kr 450

Kjeslakt over 3,5 kg kr 300.

Kvalitetstilskudd storfekjøtt: Kvalitetsklasse O kr 2,50, kvalitetsklasse O+ og bedre kr 7,50

Er du ny søker ta kontakt med landbrukskontoret i god tid før søknadsfristen.

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd 2019

Telldatoen er 1.oktober og søknadsfristen er 15.oktober.

I oktober kan det søkes om tilskudd for både husdyr, areal og grovfor/planteproduksjon samt tilskudd til avløsning ved ferie og fritid. Du kan tidligst søke 1.oktober(del 2.) Hvis du har søkt innen fristen 15.oktober kan du logge deg inn igjen og korrigere søknaden i 14 dager til 29.oktober.

Bortleie: Ved bortleie av et jordbruksareal er det leietakeren som disponerer arealet. Tilskuddet skal gå til det foretaket som i realiteten driver jordbruksarealene.

Hest: Hest i pensjon i beitesesongen – husk skriftlig avtale!

Ny søker: Er du ny søker bør du blant annet sikre at foretaket er registret i Landbruksregisteret før søknadsfristen. Landbruksregisteret viser koblingen mellom et foretak og en landbrukseiendom. Søknaden om produksjonstilskudd kan ikke behandles uten en slik registrering.

Sletting av foretak: Det er viktig at du **ikke** sletter foretaket ditt før tilskuddet er blitt utbetalt.

Har du spørsmål ta kontakt med landbrukskontoret.

Regionale miljøtilskudd for jordbruket i Oppland – Hedmark

Søknadsfristen er 15.oktober i 2019. Søk i god tid!

Fylkesmannen har ansvaret for forvaltningen av ordningen. De nye reglene kan leses nå på Fylkesmannen i Innlandet, forskrifter og temasider.

Utdypende informasjon om ordningen vil bli beskrevet i veiledningsheftet, som kommer i juni etter jordbruksoppjøret.

<https://www.fylkesmannen.no/innlandet/landbruk-og-mat/miljotiltak-i-jordbruket/regional-miljoprogram-for-jordbruket/flere-nye-ordninger-i-regionalt-miljoprogram-for-innlandet/>

Retningslinjer for bruk av IBU-midler i Innlandet 2019

Prioriterte tiltak/områder:

Tradisjonelt landbruk

- Investeringer som representerer et løft og vekst og klar oppgradering av produksjonsanlegg. (Prioritere prosjekter som gir økt matproduksjon innen produksjoner der markedssituasjonen tillater det.)
- Prioriterer prosjekter og anlegg for korn, potet, grønnsaker, frukt og bær.
- Prioriterer kostnadseffektive korntørker og lager for minimum 400 dekar, gjerne i samarbeidsløsninger.
- Grovforbaserte husdyrproduksjoner melk og kjøtt med kostnadseffektive driftsopplegg utenom de beste kornområdene.
- Modernisering og oppgradering av driftsapparat for eksisterende kraftforproduksjoner.
- Trebruk og bioenergi
- Økologisk produksjon

Bygdenæring

- Videreforedling og produktutvikling av lokalmat
- Inn på Tunet
- Landbruksbasert reiseliv, mat og opplevelsesproduksjon.
- Fjellandbruk og urbant landbruk.

Ikke prioriterte tiltak/områder/prosjektkostnader:

Tradisjonelt landbruk

- Redskapshus, verksted, lager
- Generelt vedlikehold og andre mindre investeringer.
- Nyetablering og kapasitetsøkning kraftforkrevende produksjoner.
- Utstyr anskaffet ved leasing og brukt utstyr som tidligere er delfinansiert med tilskudd
- Prosjekter der støtte fra Innovasjon Norge ikke er avgjørende for gjennomføring av prosjektet

Bygdenæring

- Fysiske investeringer i hyttefelt og annen kapitalkrevende utleievirksomhet
- Tradisjonell tjenesteytende næring
- Handelsvirksomhet på innkjøpte varer
- Ridebane/-hall og oppstalling av hest.

Prioriterte tiltak/områder:

Tradisjonelt landbruk

Produksjonene er prioritert på følgende måte:

1a) Grovfôrbaserte husdyrproduksjoner. Omfatter også gjødsellager og driftsbygninger til aktiv setring. Modernisering av små og mellomstore melkeproduksjonsbruk og ombygging fra bås- til løsdrift, vil bli prioritert fremfor større utvidelser innen melkeproduksjon eller nyetableringer og større utvidelser innen ammeku. På grunn av føringer fra jordbruksavtalen gis det ikke støtte til investeringer for sau, men unntak for tilskudd til generasjonsskifte til oppgradering av eksisterende produksjonsanlegg for eksisterende produksjon, og for økologiske produsenter som må foreta større investeringer som følge av implementeringen av EUs økologiregelverk.

1b) All økologisk produksjon. På grunn av markedssituasjonen gis det ikke tilskudd til utvidelser eller nyetablering på egg, svin, kylling og kalkun.

2) Planteproduksjon for salg. Begrunnet i markedsmuligheter og klimautfordringer avsettes 15 % av midlene til tradisjonelt landbruk i

Hedmark og Oppland i 2019 til prosjekter som bidrar til økt tørke- og lagerkapasitet i planteproduksjonen og vanningsanlegg* innen frukt-, grønt- og bærproduksjon.

3) Krafftôrkrevende husdyrproduksjoner

*Det kan kun gis støtte til faste installasjoner i hht §3c i IBU-forskriften. Vanningsvogn og annet flyttbart overflateutstyr kan ikke inngå i støttegrunnlaget.

Bygdenæring

Det er et ønske om å stimulere til nyskapende og gode prosjekter. Det er derfor ingen tydelig prioritering av midler til landbruksbaserte næringer. Det er imidlertid nasjonal oppmerksomhet og forventninger innen områdene lokalmat, landbruksbasert reiseliv, «inn på tunet», bioenergi og bruk av tre. Prosjekter innen disse områdene er velkomne!

Særskilte premieringer

Det kan gis inntil 150 000 kroner ekstra i tilskudd ved bruk av tre i byggeprosjekt. Samlet tilskudd må være innenfor maksbeløpet på 2 millioner kroner per prosjekt. For at økt tilskuddsutmåling skal benyttes må prosjektet bære klart preg av bruk av tre og tilskuddet skal brukes i de tilfeller hvor det er utløsende for at det velges tre i byggeprosjektet.

Særskilte prioriteringer av regioner

Trysil, Engerdal og samtlige Valdreskommuner. Når prosjektene ellers er like og det er begrensede midler, skal prosjekter fra disse kommunene prioriteres. Prosjekter innen planteproduksjon for salg sidestilles i prioritet med søknader innen grovfôrbaserte husdyrproduksjoner og all økologisk produksjon fra disse kommunene.

Ikke prioriterte tiltak/områder:

Tradisjonelt landbruk

- Det vil ikke bli gitt tilskudd til utvidelser eller nyetablering på egg, svin, kylling og kalkun på grunn av markedssituasjonen.
- Reinvestering i/utskifting av melkerobot er ikke prioritert.
- Risikolån skal kun prioriteres i de områder av fylket hvor det er knyttet usikkerhet til panteverdier. Prosjektene må ha stor næringsmessig betydning for søker og for samfunnet ellers.

Bygdenæring

- Prosjekter innenfor golf, trav og ridesenter

Det er ingen søknadsfrist, søknadene behandles fortløpende.

Søknadsskjema på www.innovasjon Norge.no

Ta kontakt med landbrukskontoret for mer informasjon.

Velferdsordninger 2019

- **Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.**
Tilskuddsordningen skal ifølge §1 i forskrift om tilskot til avløsning ved sykdom og fødsel mv., medvirke til å dekke kostnadene til avløsning ved egen eller barns sykdom, svangerskap, fødsel, adopsjon eller omsorgsovertaking, og ved dødsfall.
- **NB! Dersom du har arbeidsforhold utenom garden, må du passe på at sykmeldingen du sender med søknaden gjelder sykmelding fra garden som selvstendig næringsdrivende.**
- Raskere behandling av tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel, etter at den nye digital løsning ble tatt i bruk. Det nye systemet er enklere og raskere å bruke både for den som skal søke om penger og for saksbehandlerne i kommunene. Du søker tilskudd på [elektronisk søknadsskjema i Altinn](#).

Når du fyller ut søknaden vil du få melding om hva for dokumentasjon du må legge ved.

- **TPO – Tidligpensjonsordningen for jordbrukere.**

I slutten av mai 2019 blei ny løysing for behandling av søknader om og utbetaling av tidlegpensjon til jordbrukarar tilgjengeleg. Søknaden skal ikke lenger innom landbrukskontoret, men sendes på papir til fylkesmannen. Sjå [brukarveiledning til tidlegpensjonssystemet](#) og søknadsskjema, som ligger på nettsidene til Landbruksdirektoratet.

Støtte til setring i Ringebu

Kommunestyret i Ringebu vedtok i 12.02.2019 i K-sak 011/19 nye kriterier for landbruksbaserte søknader fra utviklingsfondet i Ringebu kommune. Ny ordning fra og med 2019 er økonomisk støtte til setring (melkeproduksjon på seter). Kriteriene er gjengitt under:

Kriterier

Ringebu kommune vedtok i K-sak 054/12 med endringer vedtatt i K-sak 011/19 å gi støtte frå utviklingsfondet til mindre tiltak i landbruket. Ordninga skal ikkje gi tilskot til tiltak som får støtte frå andre offentlege ordningar i jordbruket. Det gjeld både prosjektstøtte, som investering og bedriftsutviklingsmidlar (IBU) og spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) og driftsstøtte som produksjonstilskot (PT).

Minste utbetaling er kr 5 500 i tilskot for ordningane 1 (nydyrking) og 2 (setring). For ordning 3 (kjøp av mjølkekvote) og 4 (rydding av innmarksbeite) er det ikkje nedre grense for utbetaling. For å kunne søke om støtte i denne ordninga må søkaren også søke produksjonstilskot. Omfattar søknaden areal som søkaren ikkje eig, må han/ho legge fram avtale mellom seg og eigaren.

Ordning 2

Tilskot til setring med inntil kr. 5 000 pr. søkar pr. år. Tilskotet kan bli gitt til bruk som driver tradisjonell setring med levering av mjølk frå setra, jfr.høgaste satsen i regionale miljøtilskudd i jordbruket (RMP-ordninga) med krav om antall veker med mjølkelevering. Krav til produksjonsvolum tilsvarar kravet i RMP-ordninga. Tilskot til setring blir betalt ut på etterskot, i mars månad året etterpå. Dette fell saman med rutineane for RMP. Støtte til setring kan kombinerast med støtte gjennom RMP-ordninga.

Søknadsfristen er 15. mars hvert år

Administrasjonen forbereder sakene, formannskapet i Ringebru fattar vedtak og kommunal klagenemd i Ringebru er ankeinstans for denne ordninga.

Tradisjonell seterdrift på Skotten i Ringebru. Foto: Turi Elise Kaus

Utviklingsfondet i Ringebru

Ringebru kommune har et fond med navnet "Utviklingsfondet". Gjennom retningslinjer er landbruksnæringen gitt mulighet til å søke støtte her. Det er pekt ut fire områder: nydyrking, mjølkekvote, setring og rydding av nytt innmarksbeite. Søknadstallene for **2019** er vist i tabellen nedenfor.

Ordning	Antall søkere	Mengde (omsøkt)	Beløp i kr (omsøkt)	Innvilget
Nydyrking	10	169 daa		358 600
Kjøp av mjølkekvote	0	0 liter	0kr	0
Setring	7	35000	35000	35 000
Rydding av nytt innmarksbeite	4	124 daa	70 950 kr	52 250 kr (95 daa)
SUM				445 850 kr

Utviklingsfondet for landbruk i Sør-Fron

Sør-Fron kommune kan gi støtte fra utviklingsfondet til tiltak i landbruket. I årets driftsbudsjett er det satt av kr. 300 000 til landbruksfondet i Sør-Fron kommune. I tillegg er det inndratt kr 103.500 på grunn av utgått arbeidsfrist som også kan disponeres til årets søknader.

Det er pekt ut fire områder: nydyrking, kjøp av mjølkekvote, rydding av nytt beite og støtte til mjølkeproduksjon på seter. Det kom inn søknader for et beløp på kr.312.000. Det betyr at også i år er det penger nok til å gi full støtte til rydding av nye innmarksbeiter, og fullt ut for mjølkeproduksjon på seter. Søknadstallene for **2019** er vist i tabellen nedenfor.

Ordning	Antall søkere	Mengde (omsøkt)	Beløp i kr (omsøkt)	Innvilget
Nydyrking	8	71 daa	140 000 kr	140 000kr
Kjøp av mjølkekvote	3	103.012 liter	60 000kr	60 000kr
Rydding av nytt innmarksbeite	2	40 daa	20 000 kr	20 000 kr
Mjølkeproduksjon på seter	12		92 000kr	92 000kr
SUM				312 000 kr

Husdyrgjødsel

Gjeldande reglar:

Lagring og spredning av husdyrgjødsel er regulert gjennom "Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav".

Krav til lagring

Lager for flytende gjødselvarer skal ha tette konstruksjoner i golv, vegger, porter, luker, uttappingsrør, spjeld mm. Landkummer skal i tillegg utstyres med tak eller flytende dekke. Gjødseldammer skal ha tett bunn. I gjødselgrop for sau og gjødselrenne for pelsdyr mv, skal bunn, sider og port være tette.

Utendørs drift på talle/utegarder må innrettes slik at gjødsel kan fjernes på en enkel måte fra fôringsplasser, hvileplasser og eventuelt

trafikkarealer mellom disse. Væskeoverskudd skal samles opp og lagres dersom det kan medføre fare for forurensning.

Landbrukskontoret oppfordrer deg som har husdyrgjødsellager i bruk til å kontrollere at lageret tilfredstiller kravene i forskriften.

- *Sjekk inspeksjonskummen til dreneringen rundt gjødsellagret.*
- *Sjekk metallkonstruksjonen i gjødselporten for korrosjon, sprekker, skjevheter.*
- *Skift gummilister og finèrplater i gjødselporten ved behov.*
- *Betongen rundt innfestningsramma til gjødselporten må ikke være forvitret slik at armeringa er synlig. Eventuelle skader må utbedres.*

Krav til bruk

Husdyrgjødsel kan bare spres på godkjent spredeareal. Det skal være tilstrekkelig disponibelt areal for spredning av husdyrgjødsel, minimum 4 daa fulldyrket jord pr. gjødseldyreenhet (GDE). For mjølkeku regnes 1 dyr per GDE, for sau regnes 7 vfs. per GDE. Fullstendig tabell med alle dyreslag ligger som vedlegg til forskriften; <http://www.lovdatab.no/for/sf/ho/xo-20030704-0951.html>

Spredning av husdyrgjødsel er kun tillatt i perioden 15. februar til 1. november. Det er ikke tillatt å spre husdyrgjødsel på snødekt eller frossen mark. Husdyrgjødsel spredd på åpen åker skal moldes ned straks og senest 18 timer etter spredning.

Spredning på grasmark, uten nedmolding, bør gjøres så tidlig i vekstsesongen at det er mulighet for betydelig gjenvekst som høstes eller beites. Spredning uten nedmolding skal gjøres senest 1. september. Dersom klimatiske forhold og vannkvaliteten i kommunen tilsier det, kan kommunen tillate senere spredning på grasmark, men ikke senere enn 1. oktober.

Det blir imidlertid arbeidd med forslag til nye forskrifter på dette feltet. Landbruksdirektoratet, Mattilsynet og Miljødirektoratet har hatt i oppdrag å sjå på dette. Dei har nå komme med forslag om at det blir delt på to nye forskrifter, ei gjødselvereforskrift og ei gjødselbruksforskrift. Stikkord er å stramme inn kravet til lagerkapasitet og spreietidspunkt, samtidig med at det blir satt tak på fosfortildelinga.

Det er viktig å nytte stoffene i husdyrgjødsel på ein god måte. Nitrogen, N, er vanskeleg å ta vare på, den «flykter» ut i lufta og er da bare tilgjengeleg for dei plantene som tar N frå lufta, for eksempel kløver.

Fosfor, P, er det lite av i verda, samtidig med at det er eit makronæringsstoff for plantevekst. Slam frå fiskeoppdrett kan vere ei ny kjelde for P.

Bruk av husdyrgjødsel i biogassproduksjon kan også vere interessant. På den måten tek ein hand om karbonet, C, får produsert energi og ein sparar miljøet for tilførsel av nytt fossilt karbon.

Det er opp til Landbruks- og matdepartementet å leggje fram forslag til nye forskrifter.

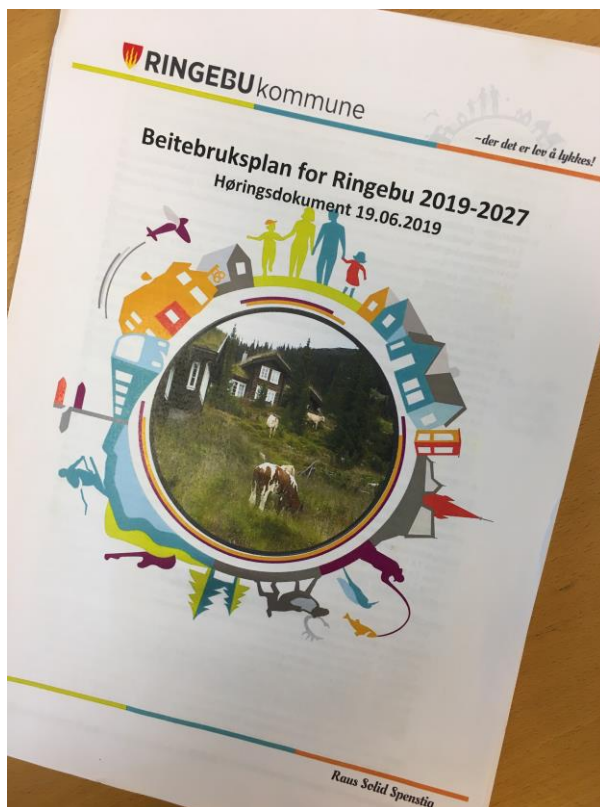
Beitebruksplan i Ringeby

Utvalg for miljø, utmark og landbruk (MUL) i Ringeby har nå lagt ut revidert beitebruksplan for Ringeby til høring og offentlig tilsyn. Planen inneholder blant annet utfordringer og forslag til tiltak for beitebruk i Ringeby, og vedlegg med kart som viser omfanget av beitebruken og setre i aktiv drift blant annet.

Dokumentet kan du finne på www.midtdalsbonden.no, på Ringeby kommune sin hjemmeside eller ved å kontakte landbrukskontoret.

Oppfordrer alle til å lese planen og eventuelt komme med innspill!

Høringsfristen er 1. september.

Innhold	4
1. INNLEDNING	6
2. BEITEBRUKEN I RINGEBU	6
2.1 Arealgrunnlaget	6
2.2 Beitebrukens omfang	8
2.3 Verdisetting av utmarksbeite	9
2.4 Beitekvalitet	14
2.5 Beitekapasitet	17
2.6 Beiteretter	20
3. ORGANISERT BEITEBRUK – BEITELAGENE I RINGEBU	25
3.1 Brekkom fellesdrift	26
3.2 Brettingsdal fejetting	26
3.3 Fåvang gjeterlag	28
3.4 Ramshytta gjeterlag	29
3.5 Stulskjølen beitelag	30
3.6 Vekkom saugjeterlag	30
3.7 Vestsida beitelag	30
4. LOVVERK	32
4.1 Aktuelle lover og forskrifter	32
4.2 Lokale rammer	33
5. UTFORDRINGER KNYTTET TIL BEITEBRUK	34
5.1 Beiteretten	34
5.2 Omdisponering av utmark	34
5.3 Rovvilt	37
5.4 Gjerdehold	39
5.5 Storf på utmarksbeite	41
5.6 Saltplasser	42
5.7 Jakt og jegerinteresser	43
5.8 Løshunder	43
5.9 Gjengroing	43
6. UTMARKSBEITE I PLANSAMMENHENG	44
6.1 Beitebruk og arealplaner	44
6.2 Beitenæringen som høringsinstans	44
7. TILTAKSDEL	45
Tiltak 7.1 Informere om beiting i utmark	45
Tiltak 7.2 Forebygge tap av dyr på beite	45
Tiltak 7.3 Kartlegge råk, ferdelsveier og gamle seterveier i forbindelse med beitebruk	46
Tiltak 7.4 Få flere storfebesetninger med i organisert beitebruk	46
Tiltak 7.5 Tilsyn og oppfølging av dårlige gjerdar i utmark og ulovlige gjerdar rundt fritseiendommer. Gå gjennom gjerdebestemmelsene og oppfølgingen til kommunen	46
Tiltak 7.6 Aktuelle tekniske tiltak i beiteområdene	47
Tiltak 7.7 Flytting av saltsteiner	47
Tiltak 7.8 Rydding av beitearealer i utmark	47
Tiltak 7.9 Beitenæringen som høringsinstans i plansaker	47
Tiltak 7.10 Sanketidspunkt	47
8. BEREDSKAPSPLAN FOR BEITEBRUK RINGEBU - VERSJON PER 2018	48

Revidert beitebruksplan for Ringeby er nå lagt ut på høring med frist 1. september.

Kadaverhåndtering

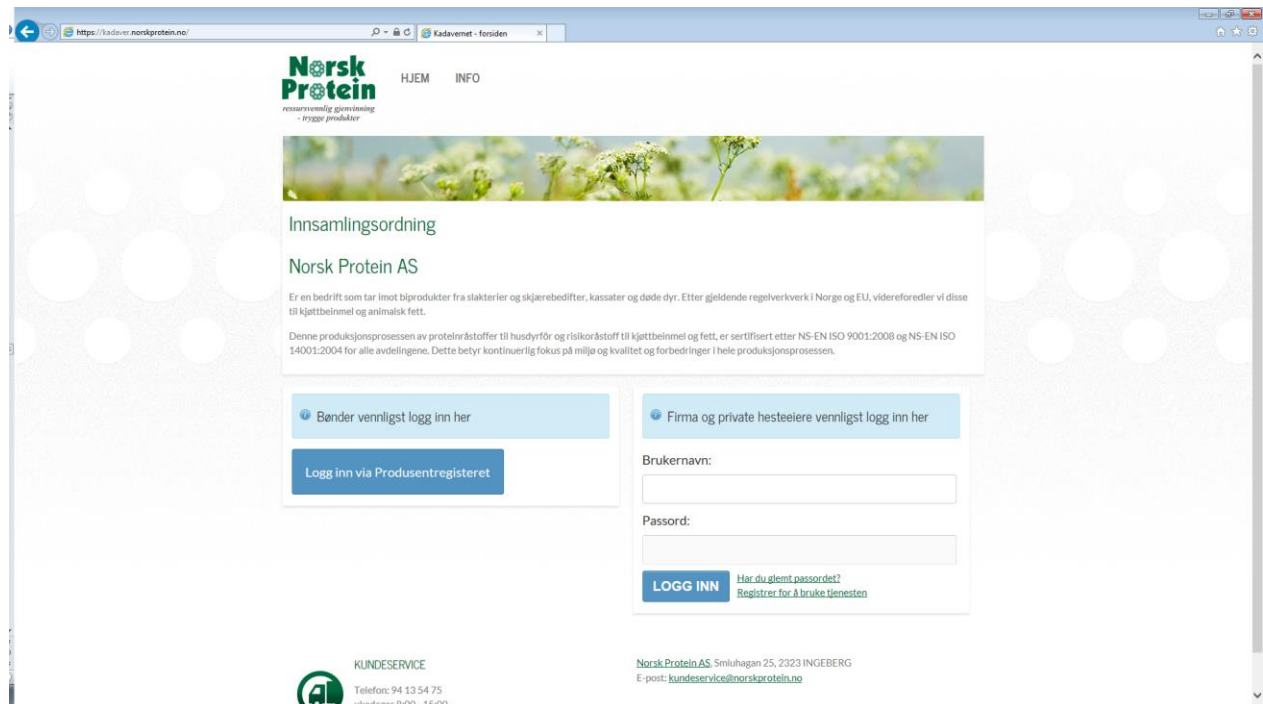
Landbrukskontoret har fått melding fra Midt-Gudbrandsdal renovasjonsselskap (MGR) om dumping av lammekadaver i en container i Sør-Fron. Dette ble oppdaget ved tømning på Frya. Øremerkene var skåret av, og ett lam hadde ikke hatt øremerker. Dette er ikke bra for omdømmet til saunæringen og heller ikke for landbruksnæringen.

Alle husdyrkadaver skal meldes inn for henting av kadaverbil. Det er Norsk protein som har innsamlingsordning for døde dyr i Norge.

Husdyrprodusenter skal melde inn døde dyr på :

www.norskprotein.no

Der er det en egen knapp for bønder å logge seg inn på via produsentregisteret. Se skjermbilde under:

Landbruksregisteret

I slutten av september vil landbruksdirektoratet gjennomføre en massivoppdatering av arealtall i Landbruksregisteret fra jordregister fra alle **landets kommuner**. Disse arealtallene er kontrollgrunnlag for

søknadsomgangen for produksjonstilskudd, som begynner 1. oktober. Siste frist for kommunen å komme med oppdatert markslag er 28. august (blant annet nydyrking og nye innmarksbeiter).

Flom og regional plan for Lågen

I den praktiske oppfølginga av dette arbeidet nå kan vi rapportere:

- I Sør-Fron prioriteres kartlegging av skredrisiko i sidevassdrag, Skurdalsåa og Kolobekken er under arbeid. NVE jobber også med skredkartlegging i kommunen.
- I Ringebu er det bevilga en million kroner til forsterking av eksisterende flomverk. Fire ulike tiltak har fått innvilga støtte.
- Forslag til reguleringsplan for nedre del av Frya og masseuttak der er lagt fram for høring.
- Neste prosjektrapport om mulig flomvegstunell ved Tretten vil komme i løpet av 2019. NVE er oppdragsgiver.

SKOGBRUK

Barkbilleangrep

I løpet av juni har det blitt et vanlig syn med små klynger av gran som blir gradvis brune i baret og dør. I Ringebu og Sør-Fron er det nok spesielt på baksida at en kan se en del slike klynger med døde og døende grantrær. Disse trærne har blitt angrepet og drept av barkbiller. Hvis en går nært inn på de døde trærne kan en se rikelig med borehull gjennom barken, og store mengder brunt boremel nedover stammene og på bakken rundt trærne. Dette viser tydelig at det er granbarkbillene som har drept trærne.

Bildet viser et typisk eksempel på en liten klynge med grantrær som har blitt drept av barkbiller nå i år. Bildet er fra Vestsida på Fåvang.

De trærne som er drept av barkbiller i år har trolig vært svekket som følge av tørken i fjor, og har derfor vært lite motstandsdyktige mot angrep. Barkbillebestanden er noe høyere enn normalt i år, men her i

området er det ikke snakk om noen voldsom økning i forhold til normalt nivå.

Trærne som har blitt drept av barkbiller nå i vår fungerer som yngleplass for billene, og dermed kan vi forvente en økning av barkbillebestanden neste år. Foreløpig er det liten dramatikk i denne situasjonen, men hvis vi skulle få varmt vær til neste år kan det forventes mer problematiske angrep da.

Som skogeier kan du bidra til å redusere risikoen for barkbilleangrep, både hos deg selv og i nærområdet. Det viktigste du kan gjøre da er å holde oversikt over sunnheten i skogen din, og sørge for å få hogd granbestand med dårlig sunnhet før granbarkbilla svermer igjen på forsommeren neste år. Dermed unngår du at bestand med svekket sunnhet blir ofre for barkbilleangrep, og du unngår at slike bestand fungerer som yngleplasser for barkbillene neste sommer.

Foryngelsesplikt

Som skogeier har du plikt til å sørge for tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst, og du har ansvar for å sørge for at det er samsvar mellom hogstform og foryngelsesmetode. Dette er hjemlet i Skogbrukslovens §6 og Forskrift om berekraftig skogbruk. Det vil si at hvis man velger å flatehogge granskog må det plantes innen tre år etter hogst.

Det er selvfølgelig mulig å benytte naturlig foryngelse der forholdene egner seg for det, men da må det legges til rette for å få naturlig foryngelse til å etablere seg. Det vil si at man setter igjen et tilstrekkelig antall gode og stormsterke frøtrær, og der hvor det er praktisk mulig bør det også markberedes for å legge til rette for naturlig foryngelse. Naturlig foryngelse er vanligvis mest aktuelt i furuskog. Hvis man velger naturlig foryngelse vil det som oftest ta mer enn tre år etter hogst før foryngelsen er etablert, men da er det viktig at det er gjort en tydelig tilrettelegging for naturlig foryngelse innen fristen på tre år.

Kommunen gjennomfører hvert år foryngelseskontroller på arealer som er hogd for tre år siden. Der hvor kontrollene viser at det ikke er gjort tiltak for å forynge skogen sender kommunen ut pålegg om å gjennomføre tiltak, og dersom foryngelsesplikten fortsatt ikke overholdes har kommunen mulighet til å gjennomføre planting for skogeiers regning, jfr. Skogbrukslovens §6.

Foryngelsesplikten gjelder selvsagt ikke ved tynningshogst, og heller ikke ved omdisponering av skogareal til andre formål enn skogsmark. Omdisponering av skogareal til innmarksbeite er ikke søknadspliktig, men for at foryngelsesplikten skal falle bort må omdisponeringen til innmarksbeite være reell. Arealer som omdisponeres fra skog til innmarksbeite blir kontrollert av kommunen tre år etter hogst. Hvis omdisponeringen til innmarksbeite ikke er reell og arealet heller ikke er forynget som skog vil kommunen følge opp med et pålegg om planting av skog.

Tilskuddsordninger i skogbruket

I Ringebu og Sør-Fron er det mulig å få tilskudd til følgende tiltak i skogbruket:

- Markberedning
- Ungskogspleie
- Tettere planting i alle høydeler
- Suppleringsplanting i alle høydeler
- All planting i høydeler 7 og 8 (650-850 m.o.h.)
- Gjødsling av skog
- Drift i bratt terreng
- Bygging av skogsbilveger

Nærmere om de enkelte tilskuddsordningene:

Markberedning

Vi har to ulike tilskuddssatser for markberedning. De som bestiller markberedning i kombinasjon med planting får 50 % tilskudd, mens tilskuddssatsen for markberedning som ikke skjer i kombinasjon med planting er 40 %. Søknad om tilskudd leveres til kommunen snarest etter at markberedningen er gjennomført og skogeier har mottatt faktura.

Ungskogspleie

Tilskuddssatsen til ungsogspleie er 40 %. Søknad om tilskudd leveres til kommunen snarest etter at ungsogspleien er gjennomført og skogeier har mottatt faktura.

Tettere planting i alle høydeler

Det gis 80 % tilskudd til skogeier for inntil 50 planter/daa som plantes utover et fastsatt minimumsantall (se tabell). På markberedte arealer reduseres minimumskravet til antall planter med 10 %.

Krav til minimum utplantingstall for tilskudd til tettere planting. Gjelder alle treslag. Gjelder arealer som ikke er markberedt.

Bonitet	Minimum plantetall pr. dekar	Intervall for plantetall som utløser tilskudd (inntil 50 planter/daa etter oppfylt minimumskrav)
26	220	220 - 270
23	220	220 - 270
20	200	200 - 250
17	180	180 - 230
14	160	160 - 210
11	130	130 - 180
8	100	100 - 150

Søknad om tilskudd til tettere planting leveres til kommunen snarest etter at planting er gjennomført.

Suppleringsplanting i alle høydeler

Nytt av året er at det er innført 50 % tilskudd til all suppleringsplanting hvis planteantallet etter suppleringsplanting oppfyller krav til minimumsantall. Foryngelse som var på feltet før suppleringsplanting telles selvfølgelig med i planteantallet etter suppleringsplanting.

Krav til minimum plantetetthet etter suppleringsplanting (gjelder alle treslag).

Bonitet	Minimum plantetall pr. dekar etter suppleringsplanting
26	220
23	220
20	200
17	180

14	160
11	130
8	100

Søknad om tilskudd til suppleringsplanting leveres til kommunen snarest etter at plantingen er gjennomført.

Planting i høydelag 7 og 8 (650-850 m.o.h)

Det gis tilskudd på 20 % på all nyplanting i høydelag 7 og 8. Denne tilskuddsordningen kan benyttes i kombinasjon med tilskuddsordningen for tettere planting, i såfall vil det utbetales 20 % tilskudd for planteantall opp til minimum utplantingstall i ordningen med tettere planting (se tabell i avsnitt ovenfor), og deretter er det 80 % tilskudd på inntil 50 planter/daa over minimums utplantingsantall.

Suppleringsplanting som gjøres i høydelag 7 og 8 og ikke oppfyller kravet til plantetetthet for å motta vanlig tilskudd til suppleringsplanting kan få 20 % tilskudd gjennom denne ordningen.

Søknad om tilskudd leveres til kommunen så snart plantingen er gjennomført og skogeier har mottatt faktura.

Gjødsling av skog

Det kan gis 40 % tilskudd til gjødsling av barskog, fortrinnsvis i hogstklasse 4. Ta kontakt med kommunen på forhånd hvis du ønsker å benytte deg av denne tilskuddsordningen.

Drift i bratt terreng

Det kan gis NMSK-tilskudd til taubanedrift eller drift med hest i bratt terreng. Tilskuddet utbetales etter en fast m³-sats. Tilskuddssatsene for taubanedrift i 2019 er 100 kr/m³ for gran og 120 kr/m³ for furu. Det kan bare gis tilskudd til drifter som er vurdert på forhånd av kommunen. Ta

derfor kontakt med kommunen i god tid før planlagt oppstart av drift i bratt terreng.

Bygging av skogsbilveger

Det kan gis tilskudd til nybygging eller ombygging av skogsbilveger i vegklasse 3 eller 4. Det kan også gis tilskudd til punktutbedringer på eksisterende skogsbilveger. Denne tilskuddsordningen administreres av Fylkesmannen, men søknad om tilskudd skal leveres til kommunen. Det kan ikke søkes om tilskudd til bygging av skogsbilveg før byggesøknad for bygging eller ombygging av landbruksveg er godkjent av kommunen. Det utbetales bare tilskudd til skogandelen av veganlegget. Det er viktig å understreke at vegen må oppfylle alle de tekniske kravene i sin vegklasse for å kunne få utbetalt tilskudd.

SKOGFOND

Skogfondsordningen er en svært gunstig økonomisk ordning for skogeiere. Landbrukskontoret kan gi råd om bruk av skogfond.

Hvordan går man fram?

Innbetaling til skogfond skjer som regel ved at tømmerkjøperen trekker fra skogfondsavsetningen i oppgjøret med skogeier, og innbetaler pengene til skogfondskontoen. Skogeier kan selv bestemme hvilken sats det skal trekkes skogfond etter, men det må være innenfor 4-40 % av tømmerverdien. Ved småsalg av for eksempel materialer og ved direkte fra gården må skogeier selv betale inn til skogfond. Ved salg av juletrær og pyntegrønt er skogfondsinnbetaling frivillig.

For å få utbetalt penger fra skogfondet må skogeieren henvende seg til kommunen. Kommunen kan hjelpe til med å fylle ut søknadsskjema. Søknad om utbetaling av skogfondsmidler må leveres seinest et år fra utgangen av det kalenderår investeringen ble gjennomført. Kommunen er godkjenningmyndighet for de utførte tiltakene.

Skattefordel

Den delen av tømmerinntekten som avsettes til skogfond blir ikke tatt til inntekt og beskattet. Inntektsføring skjer når pengene tas ut igjen fra fondet. Det er her skattefordelen oppstår, fordi 85 % av dette uttaket er skattefritt når pengene brukes til formål med skattefordel. Alle tiltak som kan dekkes med skogfond gir skattefordel (med unntak av merverdiavgift). Det vil si at når man investerer i skogen med en 1000-lapp som har vært innom skogfondskonto, så er det bare 150 kr som blir beskattet. For mer informasjon om skogfond, se Landbruksdirektoratet sine nettsider, bl.a.: www.slf.dep.no/no/eiendom-og-skog/skogfond/om-skogfond

Skogfond kan brukes til:

- skogkulturtiltak
- vegformål, se eget avsnitt om dette
- miljøtiltak
- skogbruksplanlegging med miljøregistreringer (f.eks. årsavgift Allma)
- investering i bioenergitiltak
- forsikring av skogen mot stormskader og brann
- kurs og kompetansefremmende tiltak knyttet til skogetablering og skogproduksjon, miljøhensyn, og verdiskaping knyttet til trebaserte produkter
- oppmerking av eiendomsgrenser og nødvendige utgifter til håndlanger ved jordskifte i skog
- merverdiavgift. NB! Bruk av skogfondsmidler til merverdiavgift gir ikke skattefordel.

Skogfond kan ikke brukes til

- Serviceavgift til Mjøsen
- Reparasjoner *etter* skogsdrift (grusing av veger osv.)
- Utjevning av hjulspor
- Bygging av enkle og midlertidige driftsveger

Bruk av skogfond til vegformål

Skogfond og skogsbilveger

For skogsbilveger kan skogfond brukes til å dekke kostnader til bygging, ombygging og vedlikehold av veg, inkludert velteplasser. Når det gjelder årlig vedlikehold av skogsbilveger er hovedregelen at dette kan dekkes med inntil 4 kr/løpemeter. Større vedlikeholdsprosjekter som gir høyere kostnader enn dette kan også dekkes, men da kreves en forhåndsgodkjenning fra kommunen.

Reparasjoner av skogsbilveger *etter* skogsdrift kan ikke dekkes av skogfond.

Skogfond og traktorveger

Skogfond kan brukes til å bygge permanente traktorveger (vegklasse 7) forutsatt at skogeier har søkt om bygging av vegen og fått den godkjent av kommunen. Skogfond kan også brukes til større ombygginger av eksisterende traktorveger, forutsatt at ombyggingen søkes om og godkjennes av kommunen.

Skogfond kan ikke brukes til vanlig vedlikehold av traktorveger, og heller ikke til reparasjoner av traktorveger etter skogsdrift.

Skogfond og enkle driftsveger

Skogfond kan ikke brukes til å bygge enkle eller midlertidige driftsveger, selv om bygging av veg er søkt om og godkjent av kommunen. Skogfond kan heller ikke brukes til utjevning av hjulspor etter skogsdrift.

LANDBRUKSVEGER

Når er vegbygging søknadspliktig?

- Nybygging av permanente veger er søknadspliktig. Dette gjelder for alle vegklasser.
- Ombygging av veg er søknadspliktig hvis vegklassen heves, hvis traseen endres eller bredden utvides utover eksisterende veglegme.
- Bygging av enkle og midlertidige veger er søknadspliktig hvis gravingen fører til mer enn 1 meters skjæring eller fylling *eller* det

graves i en lengde på over 150 m *eller* totalarealet av gravingen overstiger 450 m².

Søknadsprosedyre

Søknad om nybygging eller ombygging av veganlegg sendes til kommunen. Søknaden må være godkjent før arbeidet med vegen settes i gang. Søknadsskjema kan fås på landbrukskontoret, og skogbruksrådgiver kan hjelpe til med å fylle ut skjemaet. Det er helt nødvendig å legge ved kart med inntegnet vegstrekning.

Vegplanlegging

For å få sluttgodkjent en skogsbilveg må de tekniske kravene i landbruksvegnormalene være oppfylt. Tømmertransportører kan velge å nekte å kjøre på skogsbilveger som ikke er godkjent, og derfor er det svært viktig å bygge vegen i henhold til kravene i landbruksvegnormalen. Man kan heller ikke få utbetalt tilskudd til vegbygging hvis de tekniske kravene ikke er oppfylt.

De tekniske kravene i landbruksvegnormalene er temmelig omfattende, og derfor er det nødvendig å bruke profesjonell vegplanlegger til planlegging av større anlegg. Vi gjør oppmerksom på at Midt-Gudbrandsdal landbrukskontor ikke kan bistå med å planlegge vegprosjekter. Derfor må de som ønsker å bygge veger finne vegplanleggere andre steder, men kommunen kan hjelpe til med å finne profesjonell vegplanlegger.

MILJØ OG UTMARK

Plast

Alle kommunane i Gudbrandsdalen samla seg om ein felles ryddeaksjon i 2019. Bakgrunnen var rundballer og plast på avveie. Vi har fått økonomisk støtte frå Miljødirektoratet og har sett saman ein prosjekt som består av tre delar:

1. Rydde plast og anna avfall som er håndterleg / lett å plukke langs Gudbrandsdalslågen.

2. Rydde rundballer som tidlegare flom har tatt med seg og som nå ligger igjen langs vassdraget.
3. Haldningsskapande arbeid for å forebygge at plast og rundballar kjem på avveie og blir eit problem i naturen.

Vi har nå gjennomført første del av aksjonen. I Gudbrandsdalen har det blitt samla inn ca 20 tonn med avfall av nesten 4000 frivillige. Trinn to, rundballerydding, blir forsøkt sett i gang i juni 2019. Her får vi hjelp av Røde Kors med båtar.

Oppfølginga av enkeltsaker skjer ved at grunneier der forurensninga er blitt kontakta, og det er grunneier som er ansvarlig for sitt areal.

For å forebygge framtidige problem med rundballeplast på avveie, oppfordrer vi alle til å lagre rundballer på trygge stader slik at flom og skred ikke tar med seg rundballer og anna avfall. Kasserte rundballer bør komposteres til jord, og man bør velge stader som er egna til det.

Foto: Fra ryddeaksjonen i Gudbrandsdalen mai 2019.

Motorferdsel

Ved søknad om motorferdsel i utmark har kommunen opprettet elektronisk søknadsskjema. Elektronisk søknadsskjema ligger på kommunens hjemmeside, eller du kan benytte lenken under: <https://www.sor-fron.kommune.no/sd/skjema/SFK017/>

CHRONIC WASTING DISEASE (CWD) – SKRANTESJUKE

Chronic Wasting Disease (CWD) er en prionsykdom som i flere tiår har vært kjent hos ulike hjortedyr i Nord-Amerika. Sykdommen er påvist hos

flere villrein, elger og hjort i Norge.

Oppdagelsen av skrantesjuka hos hjortevilt i Norge har medført økt behov for kartlegging av sykdommen. Som ledd i kartleggingen har Mattilsynet og Miljødirektoratet bedt jegere i utpekte kommuner og villreinområder om å samle inn hjerneprøver og svelglymfeknuter fra dyr felt under ordinær jakt, i tillegg til alle fallvilt (dyr som dør utenom ordinær jakt) av hjortevilt som er ett år eller eldre.

Mer informasjon om skrantesjukan kan leses på www.hjorteviltregisteret.no, eller på hjemmesidene til Mattilsynet og Miljødirektoratet.

Båndtvang for hunder

Båndtvang for hunder er regulert gjennom hundeloven og gjennom kommunale forskrifter. Følgende regler gjelder i våre to kommuner:

I Ringebu og Sør-Fron kommuner er det båndtvang for hund fra **1. april til 15. oktober** i områder der husdyr har rett til å beite og faktisk beiter. Påbudet om båndtvang gjelder ikke for jakthunder som under lovlig jakt, trening eller prøver blir fulgt av eier mellom 20. august og 1. april. Tjenestehunder, ettersøkshunder og dresserte gjeterhunder i arbeid, tjeneste eller lovlig trening/prøving er unntatt båndtvang.

Reglene om båndtvang er etablert for å verne om vilt og beitedyr. Vi oppfordrer alle hundeeiere til å vise hensyn.

Rovvilt

Informasjon fra Statens naturoppsyn (SNO):

Ved funn av kadaver der det er **mistanke om roviltskade**:

- La kadaveret ligge mest mulig urørt, men dekk det til for å verne mot åtseletere
- Noter kartreferanse (ev. avmerk på kart) og ta gjerne bilder – også nærbilde
- Merk stedet slik at det er lettere å finne igjen, og vær innstilt på å påvise funnstedet dersom ikke GPS-kartreferanse er oppgitt
- Meld snarest fra til en av SNOs roviltkontakter, uansett kadaverets tilstand
- Dersom ikke lokal roviltkontakt er tilgjengelig, kontakt Esben Bø tlf.957 22 733 eller Ole Knut Steinset tlf. 464 48 657

SNO lokale roviltkontakter	Bostad	Mobil	Kommuner
Christen Bårdsløkken	Ringebu	911 53 729	Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu
Odd Steinar Granheim	Tretten	975 60 167	Sør-Fron, Ringebu, Øyer, Gausdal og Lillehammer
Eivind Fossum	Øyer	911 29 562 612 78 046	Sør-Fron, Ringebu, Øyer, Gausdal og Lillehammer
Hans Mathias Ulberg	Sør-Fron	993 52 858	Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu og Gausdal

Ved søknad om skadefelling:

- Kontakt kommunen/landbrukskontoret og oppgi antall kadaver med SNOs konklusjon om dødsårsak. Oppgi også ev. kadaver som ikke er undersøkt av SNO og om det mangler lam, er urolige dyr m.m.
- Normalt søker kommunen Fylkesmannen om skadefellingstillatelse, men beitelag kan også søke selv. Dersom beitelag søker selv må kommunen informeres.

Midt-Gudbrandsdal landbrukskontors rovvilttelefon: **948 78 944**

Flue

Husflue og stikkflue er vanlege i tilknytning til gardbruk med husdyrhald. Dei har fullstendig forvandling i livssyklusen, det betyr alle stadia egg, larve, puppe og voksen flue.

Vaksen husflue lever på sukker og protein som den løser opp ved hjelp av eige spytt og så sug det i seg. Vaksen stikkflue lever av å suge blod. Egga blir lagt i husdyrgjødsel og larvene utvikler seg der, gjerne i tilknytning til ein gjæringsprosess, ein slik prosess fører til auka temperatur og det framskynder livssyklusen for larven. Det med temperaturauke gjeld opp til 45 grader C, då dør larven. Det er særleg møkk frå gris, spekalv, hest og høner som er voksestad for larver av husflue og stikkflue. Ved vanlege sommartemperturar i Noreg, ca 20 grader C, er lengda på livssyklusen 10-14 dagar for husflua, stikkflua utviklar seg langsommare. Fluene kan legge ca 100 egg i fleire omgangar. Dette gjer eit svært stort potensiale for formering.

Desse fluene er til sjenanse for oss menneske og dei kan føre med seg ulike smittestoff i form av bakterier.

For å bekjempe forekomsten av fluer er det viktig å fjerne fersk husdyrgjødsel som kan vere oppvekststad for nye larver.

Kjemiske tiltak er mogeleg, men ein bør vurdere situasjonen og konsekvensane nøye.

For bustadhus er det nokså effektivt å stenge fluene ute med fysiske tiltak som insektnett. Limfeller og lysfeller kan nyttast innomhus.

Spyfluer har også fullstendig forvandling i sin livssyklus. Vaksne spyfluer er åtseletere. Fluene et på døde og råtnande dyr, og dei legg egg der også. Larvene blir ofte omtalt som «magott» og lever i kadaveret. Forpuppinga foregår utanfor kadaveret. Fullstendig livssyklus kan bli gjennomført på 1-2 månader i Noreg.

Også desse fluene kan vere bærar av ulike bakterielle smittestoff, særleg med sin preferanse for kjøtt og fisk.

For å forebygge oppblomstring av spyfluer er det viktig å begrense fluene sin tilgang til formeringsstader. Døde dyr i naturen er ikkje så lette å ha med å gjøre, men døde husdyr må ein levere til kadaverhåndtering. På den måten fjernar ein mogleg formeringsstad for spyfluger.

NÆRINGSUTVIKLING

Klimasats – forprosjekt «Biogassanlegg i Midt-Gudbrandsdalen»

Kommunene Ringebu, Sør-Fron, Nord-Fron og Midt-Gudbrandsdal renovasjonsselskap har satt i gang arbeid med et mulighetsstudie om hvorvidt ett eller flere utvinningsanlegg for biogass basert på husdyrgjødsel og eventuelt våtorganisk avfall vil kunne realiseres i Midt-Gudbrandsdalen.

Forprosjektet har fått finansieringsstøtte fra Miljødirektoratets klimasatsordning, Regionrådet for Midt-Gudbrandsdal, Oppland Fylkeskommune, Midt-Gudbrandsdal renovasjonsselskap og kommunene Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron.

Første del av forprosjektet ble slutført i november 2018.

Det viste at det er et potensiale for å frigjøre energi i størrelsesorden nok til å drive 100 busser på årsbasis. I tillegg så er det en positiv effekt for miljø og klima ved at fossil diesel blir bytta ut med biogass fra møkk og matavfall.

Det blir nå jobba med å finansiere del to av forprosjektet. Sentrale moment her vil være å sikre råvaretilgangen, altså møkk og matavfall, sikre bruken av gass, sannsynligvis et eller flere firma med stort transportbehov. Plassering av mulig fabrikk og investeringsbehov er også av stor interesse.

NY 66kVolts overføringsledning

Gudbrandsdal Energi Nett, GE Nett, har lagt fram forslag til trase for ny elektrisk overføringsledning frå Harpefoss til Ringebu transformatorstasjon. Både kommunane jobbar med denne saka og prøver å samordne sine forslag til uttalelse slik at det kan vere nyttbart for samfunnet og GE Nett.

Uttale frå Sør-Fronkommune:

Sør-Fron kommune ønsker at ny 66 kV kraftledning fra Harpefoss - Ringebu bygges langs følgende trasè:

Jordkabel på hele strekningen. Alternativ med jordkabel er for dårlig utredet i søknaden og må utredes fra Sør-Fron transformatorstasjon og minimum forbi Hundorp naturreservat.

Dersom jordkabel viser seg å ikke være gjennomførbart ønsker Sør-Fron kommune følgende trase:

- Alternativ 1 jordkabel fra Harpefoss kraftstasjon til Sør-Fron transformatorstasjon.
- Alternativ 2 fra Sør-Fron transformatorstasjon til kryssing av Lågen fra baksiden mot Frya industriområde.
- Nytt traséalternativ utformet av kommunene i fellesskap som går fra kryssingspunktet mot Frya industriområde, men istedenfor å krysse Lågen fortsetter traséen skrått oppover lia og inn på alternativ 1.
- Herfra alternativ 1 til Ringebu transformatorstasjon.

Sør-Fron kommune oppfordrer til å anlegge riggplassen på et areal som ikke er dyrka mark.

Sør-Fron kommune fremmer innsigelse mot omsøkt alternativ 1 fra Sør-Fron transformatorstasjon til Ringebu kommunegrense på bakgrunn av rasfaren på strekningen Sveipe - Isum.

Ringebu kommune har følgende høringsmerknader til Gudbrandsdal Energi Nett AS (GE Nett) sin konsesjonssøknad i prioritert rekkefølge:

1. Ny alternativ trase der GE Nett sine trasealternativ 1 kobles sammen med trasealternativ 2, slik at man får best mulig tilpassing til utfordringene både i Sør-Fron kommune og i Ringebu kommune. Det nye trasealternativet er vist i figur 4 i saksframlegget, men kan kort beskrives slik:

- Alternativ 1 jordkabel fra Harpefoss kraftstasjon til Sør-Fron transformatorstasjon.
- Alternativ 2 fra Sør-Fron transformatorstasjon til kryssing av Lågen fra baksiden mot Frya industriområde.

- Nytt trasealternativ utformet av kommunene i fellesskap som går fra kryssingspunkt mot Frya industriområde, men istedenfor å krysse Lågen fortsetter traseen skrått oppover lia og inn på alternativ 1.
- Herfra alternativ 1 til Ringebru transformatorstasjon.

2. GE Netts trasealternativ nr. 1.

Trygg transport med traktor i trafikken.

Traktorer og maskiner i landbruket blir større og tyngre. Samtidig leier mange bønder jord i kortere og lengre avstand fra garden sin, noe som fører til mer transport etter veier der det er annen trafikk. Krav til sikring av last. Det er viktig at transport og kjøring med traktorer skjer på en trygg måte for å unngå skader og ulykker. En rundball veier fra 600 – 1000 kg, alt etter hvor bløt den er. Dersom en rundball skulle falle av et lass, vil den gjøre stor skade på det den måtte treffe. En rundball kan knuse en personbil dersom uhellet er ute. Det er ikke lov til å kjøre på offentlig vei med farlig redskap. Front eller bakmontert rundballepigge er i utgangspunktet ikke tillatt brukt på offentlig vei.

Foto: Anne Berit Grasbakken

DIVERSE

Smittesikker

Den norske dyrehelse er generelt særs god, og vi har pr. dags dato ingen av dei alvorlegaste smittsame dyresjukdommane i Noreg. Dette kan vi dels takke ei gunstig geografisk plassering for og dels ulike tiltak som er sett i verk for å hindre transport av smitte inn i landet. Vi kan likevel ikkje kvile på laurbæra. Samfunnet vårt er i kontinuerleg utvikling. Folk er stadig meir på farten som turistar i utlandet. Det er likeeins meir og meir vanleg med utveksling av arbeidskraft over landegrensene. Sjansane er difor til stades for at vi kan få smitte frå alvorlege dyresjukdommar inn i landet. Vi må heller ikkje gløyme at vi har smittsame dyresjukdommar i Noreg i dag som kvart år kostar husdyrnæringa dyrt i form av produksjonstap og bekjempingsarbeid. Det er difor viktig at alle er sitt ansvar bevisst og gjennomfører tiltak for å oppretthalde ei best mogleg dyrehelse.

Som eit ledd i å bidra med å ta vare på den gode norske dyrehlsa, har helsetenestene for geit og storfe i Tine Rådgiving og helsetenestene for fjørfe, sau og geit i Animalia utarbeidd eit informasjonshefte som heiter «Smittesikker.» Heftet tek for seg korleis ein skal unngå smitte i eiga besetning, korleis ein skal unngå å spreie smitte frå eiga besetning og korleis ein kan unngå smittestoff frå andre land. Til slutt er det eigne kapittel som omhandlar dei enkelte husdyrproduksjonane og kva ein må vera spesielt merksam på når det gjeld svin, storfe, sau, geit og fjørfe. Det er òg eit eige kapittel som omhandlar testing for MRSA. Dette er spesielt viktig for dei som driv med svinehald, men er òg aktuelt for andre husdyrartar.

«Smittesikker» ligg føre på fleire språk. I tillegg til norsk finst heftet på engelsk, russisk, polsk, estisk, latvisk og litauisk. Heftet finn du ved å gå inn på følgjande nettside: <https://www.animalia.no/no/Dyr/koorimp---import/smittevern/>

[Ta gjerne kontakt med oss for informasjon og rettleiing!](#)

[Helsing Mattilsynet, avdeling Gudbrandsdal](#)
[Telefon 22 40 00 00, e-post: \[postmottak@mattilsynet.no\]\(mailto:postmottak@mattilsynet.no\)](#)

Midtdalsbonden – nettstaden for landbruket

På nettstaden Midtdalsbonden, www.midtdalsbonden.no, finn du nyheiter og info som gjeld landbruket, som til dømes:

- Ulike arrangement
- Tilskotsordningar og søknadsfristar
- Lovverk
- Organisasjonar, rådgjeving, forvaltning m.m.

Midtdalsbonden.no har eigen kalender. Kontakt webredaktørane for å få lagt inn arrangement, eller om har du spørsmål eller forslag til stoff ta kontakt! Webredaktørane er:

- Ragnhild Sperstad, tlf. 61 29 92 52, e-post ragnhild.sperstad@sorfron.kommune.no,
- Anne Berit Grasbakken, tlf. 61 29 92 57 eller 61 26 61 47, e-post fmopabg@fylkesmannen.no,

VIKTIGE TELEFONER, E-POST OG ADRESSER:

Veterinærvakt

Ringebu tlf.	61 28 05 00
Fron tlf.	61 29 14 00
Stav Veterinærsenter Tretten	61 27 65 14

Avløser

Ringebu tlf./mobil	95 02 70 29
Fron tlf.	61 29 22 30

VILT INNAFOR VILTGJERDE PÅ NY E6.

Dersom vilt kjem innafor viltgjerde på ny E6.

- **Varsle straks politiet på tlf 02800**

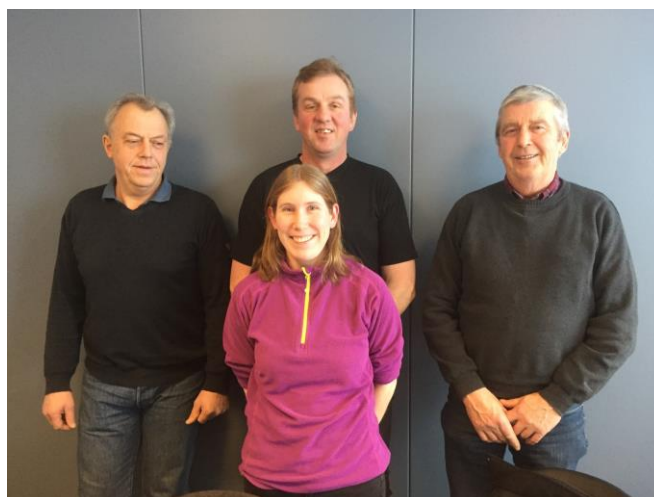
Dyrevernsmemnder 01.01.2017 – 31.12.2020

Dyrevernsmemnda for Sør-Fron, Nord-Fron, Sel Vågå, Lom, Skjåk, Lesja og Dovre

Ola Brenna Ikke e-post	Brenna 2693 Dovre	901 69 937
Hans Erik Kolden	Solsidevegen 244 2686 Lom	416 33 102
Bjørn Sæta bjsaeta2@online.no	Gudbandsdalsv. 680 2670 Otta	990 09 658
Marit Sætrom	Storrustvegen 228 2663 Dovreskog	913 73 654 995 63 715
Pål Lasse Torstad ptorstad@lesja.net	Vestsidevegen 1004 2665 Lesja	61 24 51 18
Kristian Ekre kristian.ekre@c2i.net	Skåbuvegen 1851 2640 Vinstra	911 31 563
Inger-Johanne Kjørstad jekjor@online.no	Kilevegen 103 2647 Sør-Fron	920 45 114

Dyrevernsmemnda for Ringebu og Øyer

Linn Veronica Brattås linnbrattas@hotmail.com	Landgårdsvegen 200 2635 Tretten	958 09 803
Hans Petter Nyseth Hans.petter.nyseth@oppland.org	Gamlevegen 370 2624 Lillehammer	412 10 405
Simen Jan Volden Simen_volden@hotmail.com	Vollavegen 11 2652 Svingvoll	467 78 820
Erik Borgen epborgen@frisurf.no	Brekksvegen 773 2634 Fåvang	911 89 201

Beredskapsgruppe i Fron

Fron har i mange år slitt med store tap til rovdyr, og på bakgrunn av det har det kommet opp et forslag om ei beredskapsgruppe som kan bistå beitebrukere som opplever dette. Vi skal kunne bistå med å organisere hjelp til beitebrukere/gardbrukere som opplever rovdyrangrep og andre ekstraordinære hendelser. Dette er et tilbud for dem som ønsker det. Dette gjelder alle gardbrukere i Fron.

Gruppen består av:

- Marthe Dypdalen, leder
- Lars Ole Auglestad, nestleder
- Mari Synnøve Aasen Slåen
- Jonny Mathisen
- Ole Petter Berget
- Ivar Sylte
- Per Nyhus
- Pål Kjørstad
- Jan Ivar Svenstad

Beredskapsgruppa er knytt opp mot vakttelefonen og har tett samarbeid med jaktleder i det kommunale jaktlaget og landbrukskontorene. Alle i beredskapsgruppa har taushetsplikt.

Midt-Gudbrandsdal landbrukskontor

Telefaks nr.: 61 29 90 01 (servicetorget) – sentralbord	61 29 90 00
john-ludvik.dalseg@sor-fron.kommune.no landbrukssjef	61 29 92 49
ragnhild.sperstad@sor-fron.kommune.no jordbruksrådgiver – gårdskart - 90% stilling	61 29 92 52
ragnhild.bang.vestad@sor-fron.kommune.no landbrukskonsulent 60% stilling – treffes mandag, tirsdag, torsdag,	61 29 92 53
anne.aulie@sor-fron.kommune.no skogbruksrådgiver	61 29 92 54
oyann.brandstad@sor-fron.kommune.no jordbruksrådgiver 60% stilling fra 01.05.-30-09-2018 – treffes mandag, tirsdag, torsdag,	61 29 92 55
hilde.heide.baukhol@sor-fron.kommune.no landbruksrådgiver 80% stilling - fri på onsdager	61 29 92 56
anne-berit.grasbakken - fmopabg@fylkesmannen.no 80% stilling - regionstilling / overingeniør ansatt hos Fylkesmannen - tlf: 61 26 61 47	61 29 92 57
bente.dahl@sor-fron.kommune.no landbrukssekretær 50% stilling treffes mandag, tirsdag, onsdag	61 29 92 58
Konrad.skåravik.bryhn@sor-fron.kommune.no miljø- og utmarksrådgiver	61 29 92 65
”Lia” – felles møterom	61 29 92 59

Postadresse:

Midt-Gudbrandsdal Landbrukskontor (MGL)
Kommunevegen 1
2647 Sør-Fron

postmottak@sor-fron.kommune.no